

Rk-nytt nr. 1, 2002

Raritetskommittén hade årets första möte vid Segerstads fyr den 7-8 april. Samtliga ledamöter var närvarande d.v.s. Jonas Bonnedahl, Christian Cederroth, Nils Kjellén, Krister Mild, Urban Olsson och Uno Unger. Ca 170 rapporter behandlades, merparten från 2001. Många rapporter inkom så sent från respektive rrk att de kommer att behandlas först vid sommarmötet som preliminärt kommer att hållas första helgen i juli.

Godkända fynd

Sveriges första svartbrynade albatross godkändes (Hovs hallar, Skåne, maj) utan att någon rapport faktiskt kommit in. Fågeln blev väldokumenterad och flertalet bilder finns publicerade. Från samma lokal i oktober godkändes även Sveriges första atlant/madeirapetrell. Även om det troligaste är att fågeln var en atlantpetrell då madeirapetrell är en ytterst sällsynt fågel med en världspopulation omkring 50 par, publiceras fågeln som obestämd, då de två arterna är närstående och mycket svåra att skilja i fält. Beskrivningen utesluter däremot sammetspetrell.

Per Alström och Krister Mild, som tidigare (exempelvis Roadrunner 1/97) ansett att hedpiplärkan vid Träslövsläge 29/12 1996 - 14/1 1997, inte gick att säkert rasbestämma, har åter granskat fyndet och är nu av uppfattningen att det trots allt rör sig om den ostasiatiska rasen japonicus. Rk har valt att följa deras rekommendation. En klassisk japonicus har normalt ett mer distinkt och grovfläckt bröst än hos den svenska fågeln. Däremot anser Alström och Mild efter förnyade studier av skinn och foton att kombinationen av bl.a. de vitaktiga (ej beigetonade) vingbanden, de stora och distinkta strecken på kroppssidorna, och de ljusa benen utesluter de nordamerikanska raserna.

Av övriga godända fynd kan nämnas: spetsbergsgrißla (Lilla Karlsö, Gotland, maj, Busör, Halland, november samt Nordkoster, Bohuslän, februari -02), ringand (Göteborg, Västergötland, februari), alpsglare (Munkahusviken, Blekinge, september samt Långvikskatan, Västerbotten, september), svartvingad vadarsvala (Lomma, Skåne, juli), klippsvala (Skanör, Skåne, oktober), vitnackad svärta (Falsterbo, Skåne, september, Ammarnäs, Lycksele lappmark, juni samt Utlängan, Blekinge, april), större lira (Malmö, Skåne juli), asiatisk kalenderlärka, Vomb, Skåne, juni), rosenmås (Malmö, Skåne, oktober), blek tornseglare (Foteviken, Skåne, augusti), vitgumpsnäppa (Hötjärn, Dalarna, juli), taigatrast (Kråkered, Västergötland, november), dvärgörn (Öjebyn, Norrbotten, september), träksångare (Ängesbyn, Nordbotten, juli), tjockfot (Gullspång, Västergötland, juli), dvärgsumphöna (Rossö, Bohuslän, maj), gyllensparv (Draven, Småland, juni-juli), vitögd dykand (Hornborgasjön, maj), piparsnäppa (Karlsborg, Västergötland, november), isabellastenskvätta (Ventlinge, Öland, maj).

Vadarsvalan i Falsterbo

Den mycket omdebatterade och väldokumenterade vadarsvala som sågs i Falsterbo behandlades också under mötet. Mycket har dryftats om bestämningen av denna fågel till orientvadarsvala och sällan har väl så mycket ny kunskap växt fram så fort. Fågeln är väldokumenterad med en rad f.f.a. digitala videobilder. Utan att i detalj ta upp alla aspekter angående artbestämningen (ty för det är utrymmet i denna artikel för litet!) måste man ha i åtanke att ett godkännande till orientalisk vadarsvala skulle utgöra det första fyndet för landet och därmed är kraven för ett godkännande mycket höga. Rk känner att några av de viktigaste karaktärerna som stödjer bestämningen till orientalisk bl.a. näsborrarnas form, är en nyupptäckt karaktär som hittills testats på för få individer.

Rk tycker vidare att för lite är känt om rödvingade vadarsvalors utseende under sin första sommar. Hos flera andra arter som i sin adulta dräkt utvecklar ornament, så som långa stjärtspröt, är dessa ofta mindre utvecklade under de första året. Man skulle därför teoretiskt kunna tänka sig att en 2K rödvingad vadarsvala skulle uppvisa korta yttre stjärtpennor. Man skulle vidare kunna tänka sig att dylika fåglar till stor del uppehåller sig i övervintringsområdena under det första året och således är sällsynta i Europa. (Det finns dock tidigare fynd av en till synes lika kortstjärtad vadarsvala även i Sverige som är godkänd som rödvingad.)

Trots alla bilder på fågeln vill vi ändå efterlysa fler bilder som visar stjärtpennornas form och teckning, likaså bra bilder på vingarnas ovan och undersidor och då ff.a. där övergång arm/hand och vingbakkant tydligt framgår.

Det kanske inte är känt att Rk faktiskt förfogar över ytterligare en fjäder som skall ha tappats av vadarsvalan. Efter de två inledande försöken där fjädrarna visade sig komma från tofsvipa och stare (!) ser nu fjädern ut att faktiskt kunna vara från vadarsvalan. DNA har extraherats ur fjädern, men ett första sekvenseringsförsök visade tyvärr bara mänskligt DNA. Upphittaren har helt enkelt fingrat för mycket på fjädern.

Det finns dock metoder som trots föroreningen med mänskligt DNA bör kunna göra det möjligt att utvinna fågel-DNA ur provet. I avvaktan på att dessa metoder skall provas väntar RK med ett slutgiltigt ställningstagande.

Nigricans

Under hösten uppträdde ett rekordartat antal prutgäss av rasen nigricans i sydöstra Sverige. Många av dessa fåglar sågs endast sträckande. Det är mycket svårt att på en förbisträckande individ helt utesluta att det rör sig om en fågel med en del intermediära karaktärer mellan nigricans och bernicla. Höstens uppträdanden var utan tvekan unikt och vi riskerar att inte få med detta om vi skulle välja en mer återhållsam bedömningslinje. Rk väljer därför en liberal hållning då vi godkänt den absoluta merparten av dessa fåglar. Vi vill dock poängtera att många fåglar är fotodokumenterade och visar inga tecken på inslag av bernicla karaktärer.

Vi väljer således att publicera även förbisträckande individer under benämningen "nigricanstyp".

Islandica

Rk uppmanar till fortsatt rapportering och noggrann dokumentation av potentiella unga rödspovar av rasen islandica. Vi godkänner för närvarande endast adulta fåglar. Då kunskaper uppenbart saknas om hur ungfåglar säkert bestäms avvaktar vi med ställningstagande tills skinnstudier utförts, (förhoppningsvis sker detta inom en snar framtid).

Falkenerarfalkar

Rk får in en stadig ström av rapporter på storfalkar med läderremmar som bestämts till tatarfalkar. Rapporterna är ofta för magra för att tillåta en säker artbestämning och då vi dessutom vet att dessa falkar ofta är hybrider mellan flera arter känns det inte meningsfullt att vare sig behandla dessa och ännu mindre publicera dem som artbestämda. Åtminstone en rapport pekar mer på slagfalk. Vi uppmanar dock till fortsatt rapport av dessa remförsedda falkar, då det naturligtvis finns ett intresse

att veta hur vanligt förekommande sådana är. De kommer framledes att publiceras som "falkenerarfalkar".

Falkar där man ej sett remmar behandlas som vanligt men bedöms ändå tillhöra kategori D.

Spetsstjärtad duva

Den fågel som sågs i Södermanland i juni är godkänd till arten men placeras i kategori D. Vi bedömer det som mer troligt att fågeln, som inte är ovanlig i fångenskap i Europa, är en rymling än att den utgör en spontan gäst från Nordamerika.

Ny medlem

Krister Mild lämnar kommittén efter många förtjänstfulla år. Krister besitter mycket unik kunskap och har varit en stor tillgång för kommittén. Vi tar därför tacksamt emot motiverade förslag på ny Rk medlem. Förslagen skickas med fördel till ordföranden via e-post (nils.kjellen@zooekol.lu.se). Det är önskvärt att eventuella förslag är oss tillhanda senast 20/6.

/Jonas Bonnedahl